

# Norge ville ikke fått Terboven

HVIS QUISLING-REGJERINGEN IKKE VAR BLITT FELT

15. APRIL 1940

Et punkt som hittil er kommet alt for lite frem, og som oftest bevisst oversees av seierherrenes historikere, er det faktum at vi ikke ville fått Terboven og alt hans uvesen dersom ikke Quisling-regjeringen av den tyske sendemann Bräuer og en del norske intriganter var blitt tvunget til å trekke seg tilbake 15. april 1940. Vi ville da isteden under hele okkupasjonen hatt en selvstendig regjering som ville vært anerkjent av Tyskland, og som ganske annerledes ville hatt myndighet og anledning til å hevde norske interesser. Isteden måtte kreftene konstant ødes på en uavbrutt småkrig med en trangsynt tysk småpave og hans lydige lakeier.

At dette er riktig, fremgår tydelig av et dokument (nr. 352) i «Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918—1945». Det dreier seg om et tysk referat av samtale Quisling hadde med Hitler 16. august 1940. Ifølge referat sa Hitler bl. a.:

«Da hadde han plutselig måttet fastslå at det ikke var opprettet en regjering for Norge, men en forvaltningskommisjon for de områder som var besatt av tyske tropper. Han, «der Führer», trengte ikke til noe «administra-

sjonsråd» i de områder som var besatt av hans tropper. Hva han ønsket, var en norsk regjering. Da det som var skjedd, imidlertid ikke sto til å endre, ble Terboven sendt til Norge.»

Tydeligere kan det ikke sies at Quislings fall og oppnevnelsen av Administrasjonsrådet var den direkte foranledning til oppnevnelsen av Reichskommissar Terboven.

Under den samme samtale ga forøvrig Quisling Hitler beskjed om hvorfor han hadde grepet regjeringmakten den 9. april:

«Da han etter den tyske innmarsj var den eneste leder for et legalt parti som ikke var flyktet, og som befant seg i Oslo, hadde han overtatt makten for å unngå noe som var verre. Han hadde også hatt det for øyet at han ved å overta regjeringmakten kunne bevare Norges selvstendighet som av kongen og regjeringen så lettferdig var satt på spill.»

Denne kamp for Norges selvstendighet førte Quisling sammenhengende gjennom hele okkupasjonstiden. Også dette bevises av dokumenter fra der samme samling, noe vi skal komme tilbake til.

# Når de beste blir ofret på middelmådighetens alter

Elevmaterialet i den høyere skole er blitt dårligere.

For at de mindre begavede, som utgjør en langt større prosent enn før, skal kunne følge med, må farten i undervisningen reduseres og kravene senkes. Men denne tilpasningen til de mindre begavede går ut over de «beste», d.v.s. de dyktigste og mest begavede. Disse blir gående for lut og kaldt vann, og derved forfeiler den høyere skole sin egentlige hensikt, å være en elitedannende skole, som forbereder de beste blant de unge til å bli ledende i morgendagens samfunn.

— Et samfunn trenger en skapende elite. Når den svikter eller kapsler seg inn i seg selv, blir hele samfunnet sykt, hevder flere kjente kulturfilosofene. Og en tysk forsker, Otto Seeck, mener at den greske og romerske kulturs undergang først og fremst skyldes en sosial prosess som han kaller «Ausrottung der Besten»: utryddelsen av de beste.

I stedet for å gi de beste ungdommer spesielt gunstige betingelser, har man lagt hovedvekten på å gi de best mulige sjanser til flest mulig. En spesialbehand-

(Forts. side 7)

HVA SKODVIN IKKE NEVNER:

# Churchill-England

OG DEN «SUVERENE» NORSKE EKSILREGJERING

Av John Sand, Bjerkadal

«Men ingen ting kunne bli gjort utan britisk samtykke.»

(Halvdan Koht i «For fred og fridom» s. 263)

I et av foredragene i serien. *Som seilene fylles av stormen*, sa professor *Magne Skodvin* bl. a.: «Quisling var føreren, Terboven var der Herr».

Ingen vil selvsagt bestride at *Quisling og hans regjering* — på samme måte som *Administrasjonsrådet* — måtte etterkomme tyske krav. Rådets og Quisling-regjeringens rettslige stilling kommer *Undersøkelseskommissjonen av 1945* inn på i sin Innstilling, side 223:

«Noen vil legge vekt på at *Administrasjonsrådet* er opprettet med tysk billigelse, og at det har vært et organ for *Reichskommissar* etter førerforordningen. Under denne synsvinkel er rådet et ledd i den tyske administrasjon av det besatte Norge med folkerettslig hjemmel i 4. *Haag-konvensjonens* bestemmelser i landkriksreglementet. Det er for så vidt den samme rettslige hjemmel som de etterfølgende kommissariske statsråder og *Quislings senere regjering* har.»

Kommisjonen kommer også

inn på *Administrasjonsrådet* i Innstillingen side 231:

«Rådet arbeidet i et beseiret land, og det var ikke mulig med de maktmidler tyskerne hadde av militær, politisk og finansiell art å føre en uavhengig politikk i forhold til tyskerne.»

Innstillingen nevner tallrike eksempler på at *Administrasjonsrådet* etterkom en rekke av *Terbovens* krav, som f.eks. utstedelse av forbud mot flagging og demonstrasjon på *Kongens fødselsdag*, frigivelse av høstjakten for tyskerne, betaling av erstatning til tyskerne «for deres hjelp med å minske tallet på skogødeleggende elg»! På vegne av *Administrasjonsrådet* sendte bestyreren av *Justisdepartementet*, sorenskriver *Ole F. Harbek* den 4. juni 1940 et rundskriv til alle politimestre i de besatte områder med underretning om at *Jonas Lie* er utnevnt til sjef for *Utrykningspolitiet*. I rundskrivets pkt. 4 heter det at «ved forbrytelser som antas å ha politisk bakgrunn eller hvor gjerningsmannen eller skadelidende er en politisk personlighet og for øvrig i alle anliggender av politisk karakter, skal politiinspektør *Jonas Lie* underrettes.» I pkt. 6 opplyses det at «han (Lie) er spesielt

bemyndiget til å utbe seg innberetninger om den politiske stilling». Sorenskriver *Ole Fingalf Harbek* ble i 1945 valgt til formann i *Den norske dommerforening* og ble foreningens æresmedlem fra 1962!

Sin vane tro unnlater *Skodvin* konsekvent å nevne de mange «gode» nordmenn som ytet tyskerne verdifull bistand. Han kommer heller ikke med ett eneste ord inn på at de norske eksilmyndigheter i London i minst like høy grad hadde en «Herr» over seg. Jeg skal derfor gi noen smakebiter på det.

Med en gang regjeringen *Nygaardsvold* satte sine ben på engelsk jord fikk de føle den britiske dominans. Noe bittert forteller *Halvdan Koht* om dette i «*For fred og fridom*» side 239:

«Enda før regjeringa tok i veg fra Tromsø, hadde vi tala lite grunn om kvar ho helst skulle slå seg ned når vi no skulle freista «regjera» utanlands. Vi tala om både Canada og Skottland. Men da dei som var med Devonshire kom til lands i Glasgow var det ingen som spurde om kvar dei ville vera. Dei vart utan noko snakk sendt til London.» (Min understr.)

(Forts. side 7)

# Verden skulle ikke vite noe om de norske konsentrasjonsleirer

De vestallierte snakker så høyløyd om menneskerettigheter. I deres demokratiske land er det talefrihet, meningsfrihet, trykkefrihet, politisk frihet, mens det i øststatene — ja, der er det bare tvang.

Russerne blir beskyldt for å holde tvangsarbeidsleire — med millioner av fanger bak piggetråd.

I 1949 spurte den amerikanske sjefdelegerte i FN's økonomiske og sosiale råd, henvendt til de norske delegerte, om det også i Norge virkelig fantes tvangsarbeidsleirer. Han hadde hørt snakk om slikt.

De norske delegerte stakk hodene sammen, og ble enige om et svar: «Jo, det er blitt brukt tvangsarbeid i noen særskilte tilfeller, nemlig overfor tatere, tig-

gere, drukkenbolter og arbeidsky individer. Ellers aldri.» Antallet av personer i tvungne arbeidsinstitusjoner 1. mai 1949 var 315 menn og 21 kvinner, sto det i svaret.

Det var tydelig at de norske delegerte i FN omhyggelig ville skjule overfor verden at deres land holdt politiske motstandere i konsentrasjonsleirer, og at de hadde drevet med dette i alle år etter verdenskrigen. De tallene som de norske delegerte nevnte i svaret omfattet bare mennesker som kom inn under den daværende løsgjengerlov, og som var sendt til Opstad tvangsarbeidsleir på Jæren og til et provisorisk kvinnefengsel i Gudbrandsdalen.

De ca. 40—45 000 dyktige og arbeidssomme norske borgere som har oppholdt seg i tvangsar-

beidsleirer i kortere eller lengre tid etter krigen, ble ikke nevnt. I forhold til befolkningens størrelse var dette sikkert like mange som russerne holder innesperret i sovjetiske fangeleirer.

La oss friske litt på hukommelsen til de nordmenn som synes å ville glemme den skjensel de har gjort seg skyldig i; ved å gjengi en liste over norske konsentrasjonsleirer og fengsler i tiden etter okkupasjonen, (listen er neppe fullstendig) der ti tusener norske kvinner og menn gjennom år ble torturert og mishandlet for sine meningers skyld:

1. Akershus Landsfengsel, Oslo. 2. Oslo Kretsfengsel, Åkerbergveien 77, Oslo. 3. Møllergaten 19, Oslo. 4. Bredtvedt fengsel, Oslo. 5. Bjørkelangen (Forts. side 7)

# Stortinget har ansvaret for folket

Anders Ryste i SAMFUNNSLIV hevder at det i 1940 var EN gruppe som helst så en kommunistisk-russisk løsning av situasjonen. En annen gruppe ønsket en nazistisk-fascistisk løsning, og en tredje gruppe ville ha en engelsk-amerikansk løsning. Ingen av partene, utenom Sig. Jakobsen fra Bleik, kunne legge frem en virkelig norsk løsning på denne sosiale krise i landet, mener Anders Ryste.

Historikarane taler om Kongen i 1940, om Hambro og presidentskapet, om Quisling og rolla hans og om utanriksminister Halfdan Koht. *Det norske stortinget blir sjeldan nemnt.* Spør ein elevane i skulen kva som er den høgste myndigheita i landet vårt, kan ein faktisk få det svaret at det er kongen eller det er regjeringa. I boka til Lars Borgersrud «Unngå å irritere fienden», står det i føreordet, at frå starten av så skulle den omhandle følgjande emner: Den militære motstanden, regjeringa, administrasjonsrådet, fagrørsla og riksrådsforhandlingane. Forfattaren skal ha takk og ære for boka. Synd at vi ikkje skal få eit framhald slik opplegget til boka har vore. Men heller ikkje Borgersrud har tenkt på eit avsnitt om Det norske storting.

Det er ikkje landssvik å hevde at Stortinget valde seg eit år ekstra. Og just i dette ekstraåret kom ulukka. Om Stortinget hadde rett etter grunnlova til å gjere eit slikt val, står der enno strid om. Trass i dette så er det likevel Stortinget som er rikets høgste råd. Til sjuande og sist så er det Stortinget som har ansvaret for folket og landet sin lagnad både i krig og fred. Vel var stortingsforsamlinga splitta i mange partisynt i 1940 slik som i dag. Vi

hadde ein flokk som helst såg ei kommunistisk-russisk løysing på dei sosiale spørsmåla og som såleis tenkte russisk i Norge. Vi hadde ei onnor gruppa som tenkte tysk og ønsket ei løysing i Norge etter nazistisk-fascistiske idear. Så hadde vi ei tredje gruppa som hella til ei engelsk-amerikansk løysing — eit New Deal i Norge. Ingen av desse partane hadde eit verkeleg norsk program og ei norsk løysing å vise til. Det hadde einast Samfundspartiet sin Sig. Jakobsen.

Det er klart at Stortinget var splitta i mange ideologiar i 1940. Korleis er det i dag? Ein bør ha lært av siste krigen at ein ikkje må ofre folket for ideologien si skuld. Ingen har heller rett til å setje Stortinget ut av spel for skuld privatinteresser. Stortinget fekk ikkje fred til å samlast før på Elverum i dei hendingsrike april dagane året 1940. Etterat kongen hadde sagt Nei til forhandlingar med tyskarane, var det Stortinget sin tur til å gjere fullmakt Elverumsfullmakter er seinare rekna som det viktigaste stortingsmøtet. Dette skulle avgjere landet sin lagnad vidare. Stortingspresidenten Hambro, heldt ein kort tale og la fram stoda. Han konkluderte med at han drog til utlandet for å søkje (Forts. side 7)

## Frimodige ytringer bannlyst når det gjelder rettsvesenet

Herr redaktør!

Jeg har snakket med mange mennesker som er enige med meg i at voldtektsforbrytere, mordere og ransmenn, særlig slike som tar sparepengene fra gamle folk, får altfor milde straffer.

Når det gjelder det såkalte «rettsoppgjøret» som rammet medlemmer av Nasjonal Samling, så later det til at folk flest er nokså reserverte og helst vil unngå å uttale seg. Men flere, selv av dem som regner seg for å ha vært jøssinger, synes det ikke burde ha vært straffbart å ha en mening. Selv har jeg aldri vært i tvil: Det såkalte «rettsoppgjøret» burde aldri ha vært kalt rettsoppgjør, men heller: «Det politiske oppgjør».

Jeg tror ikke det var noen medlemmer av Nasjonal Samling som var villige til å selge landet. Tvert om var det vel slik at de fleste medlemmer av partiet ville, som Vidkun Quisling, at vi skulle hatt et sterkt forsvar som kunne ha trygget vår nøytralitet, slik at enhver krigførende nasjon ville ha funnet ut at det ville koste mere enn det smakte «å føre krigen over på Norges grunn», for å sitere litt av hva daværende utenriksminister Koht sa om den fransk-engelske mineutleggingen ved norskekysten den 7. april 1940. «Ei flagrant krenking av Noregs nøytralitet, — kva vil tyskerane nå foreta seg?» sa Koht i radioen om kvelden den 8. april 1940. Dette var planlagt lenge i forveien og tyskerne kjente til disse planer, og kom «for å hjelpe

oss». Og så kom engelske og franske styrker «for å hjelpe oss» mot tyskerne. Vi ville helst få leve i fred uten inblanding fra noen, men det fikk vi altså ikke. Slike tragedier har det vært mange av rundt om i verden. Og så går det ut over dem som taper og dem som sympatiserer mer eller mindre med taperne. Og for disse er ytringsfriheten etterpå nokså illusorisk.

For meg står det slik at mange av dem som var medlemmer av Nasjonal Samling var av de mest idealistiske mennesker jeg har kjent. Men det er vel nesten like mange meninger som det er mennesker i verden. Og vi som var så blåøyet at vi trodde på Nasjonal Samling, på Harald Hårfagre som samlet Norge til ett rike, og på Nasjonal Samling som sa at vi skule bli ett folk, for oss fortøner det såkalte «rettsoppgjøret» seg som et hevners oppgjør over anderledes tenkende mennesker. Ett folk har vi ikke blitt, det ser vi til overmål i disse transportarbeider-streikens dager, da vi ikke en gang fikk kjøpt bensin til motorsagene våre.

Med dette hilser jeg til FOLK OG LAND og HISTORISK FORLAG og takker for utgivelsen av Einar Syvertsens bok: «Også dette bør være sagt», en bok som jeg anser for å være betydelig. Men hvor treffende boka enn er, så tviler jeg på at den får noen stor leserkrets.

Verden vil bedras, dessverre.

3350 Prestfoss,  
Ola Kvisle.

## Hva er folket?

I avisene leser jeg om Oskar Bråten at han skrev for folket. Det samme om Paasche Aasen og andre diktere.

Men hva er egentlig folket, herr redaktør? Hva legges i dette uttrykk? Er det folk som plukker seg i nesen eller slår med dørene? Er det alle i kjole-dress, eller tro om jeg også er med i dette begrepet? Skjønt med den tunge ærbødighet i tonefallet når dette ordet uttrykkes, så har jeg likesom en følelse av at jeg ikke hører med. Dette til tross for at jeg har hverken hus, hytte eller bil. Eller kanskje nettopp fordi jeg ikke har disse goder, hva enhver med respekt for seg selv har.

I hvert fall: dette med FOLK-KET, det er noe stort, tungt og alvorlig noe. Gjelder det å slå ned på det imperialistiske, kapitalistiske, plutokratiske system, så er det FOLK-KET som står bak. Det er FOLK-KETS VILJE. Taler man til massene, så taler man til FOLK-KET. Apellerer man til alle fredselskende mennesker, eller sender protester fra Røyken og Youngstorget, så er det et folkekrav. Tales det om blod og svette, det kan bare være FOLK-KETS. Jeg undres på hvem alle de andre er?

Er nasjonen nemlig i fare, da taler Kongen og Statsministeren til FOLK-KET, da er vi ett FOLK og vi føler likesom hjertet skjelve i oss av bevegelse. Vi er tatt opp i FOLK-KET, et deilig, stort og hellig begrep.

Men hva menes så med FOLK-KETS HUS, FOLKEBAD, FOLKEBOKSAMLING, FOLKEDIKTER, FOLKEAKADEMIKER?

Vi leser rørt at et hvert skille er opphevet. Derfor burde vel våre mange «Folkets hus», som ofte forbindes med dårlig lukt og slette taler, nå endre navn.

Folkehøgskoler er jo ikke akkurat universiteter, selv om det omvendte ofte kan synes å være tilfellet. Hvorfor ikke Samfunns-skoler?

Vi har folkedans og folkemusikk, begge betegnelser er gamle almueord, den gang i motsetning til de høyere klassers dans og musikk.

Og så har vi dette avslørende ordet FOLKEDEMOKRATI, som ikke på noen måte minner om en hel nasjon i favn og glede-gråt, all den stund det defineres som styreform i de Sovjetisk-kontrollerte stater i Øst-Europa. Det reduserer ordet FOLK på en beklagelig måte, ja, det lukter bent frem mitraljøser og barrikader av det.

Jeg skulle ønske våre folke-diktere ville forklare meg en del av dette, søke å gi en konsis tolkning av ordet.

Ingenting er jo så vakkert som disse gamle folkediktere, som etter tidligere kampfylte år, nå har satt sordin på sinnets strenger.

La oss få noen kloke ord fra dem.

(Forts. side 5)

## Professor Skodvin kan ikke regne

Vi har tidligere takket H.r.-advokat Albert Wiesener for hans utrettelige innsats mot ensretting og forfalskning av norsk okkupasjonshistorie. Vi gjør det igjen, — der vi griper et utklipp fra «Farmand», nr. 1, 1972, hvor han beriktiger de falske opplysninger som kommer frem om medlemstallet i Nasjonal Samling.

Professor Skodvin er en av dem som på død og liv skal ha tallet lavest mulig, og i en av sine søndagspredikener i NRK, («Som seilene fylles av stormen») viste han seg som en like dårlig tallbehandler, — som historiker. Og det sier ikke lite.

H.r.advokat Albert Wiesener skriver:

«Herr redaktør!

Riksadvokaten i Norges politiske etterkrigsoppgjør er i Farmand nr. 52/71 ute og «beriktiger» Morten H. Magnus' oppgivende av at et politisk parti

som het NS hadde 100 000 medlemmer under krigen.

H.r.adv. Arntzen viser til side 15 flg. i den Innstilling til Stortinget som Justisdepartementet avga i 1962. Det fremgår av henvisningen at ca. 43 000 var det høyeste medlemstall NS nådde, nemlig høsten 1943. Det ligger etterkrigsoppgjørets riksadvokat på hjertet å gi riktige opplysninger. Men burde han ikke da også ha vist til samme publikasjon side 110, der det fremgår at antall landssviksaker etter krigen var 92 805? Den alt overveiende del av disse gjaldt NS-folk.

Hvordan rimer så side 15 flg. med side 110? Jo — NS var et hotell, der temmelig mange tok inn etterhvert — for i stor utstrekning å dra sin vei igjen. Gjennomtrekken var stor. Knapt nok halvparten av det samlede antall hotellgjester bodde der samtidig. Men for det synspunkt hr. Magnus ville gi uttrykk for,

er det vel trafikken totalomsetning som teller. Ikke belegget på et bestemt tidspunkt.

I virkeligheten er heller ikke tallet 92 000 tilstrekkelig. For selv om det i antallet av såkalte landssviksaker også var medregnet noen pølser i slaktetiden — utenom partimedlemmene, så var det til gjengjeld en del medlemmer som ikke kom med i oppgjøret, fordi deres navn ikke var å finne i kartoteket. Et vanskelig fikserbart antall gikk på dette grunnlag klar av den på utvendige kriterier baserte rettsforfølgningen. Jeg tantar at hr. Magnus' oppgivende av 100 000 medlemmer i løpet av krigsårene ligger nær det riktige. Det er heller for lavt enn for høyt. Og til tallet kommer i realiteten en betydelig del av medlemmenes pårørende.

Hr. Magnus' point — at det norske folk på langt nær sto så samlet i de onde år som det etterpå har vært oppportunt å frem-

stille det, belyses ytterligere av holdningen hos store befolkningsgrupper utenom NS. Samarbeidsvillige deler av industrien og forretningsverdenen, av arbeiderbefolkningen, av funksjonærstanden, av børsende bønder — og av kvinner, langt utover tøsens kategori — viser et ganske farverikt spektrum.

Jeg er redd for at Rosevelts romantiske «look to Norway», som mønsterlandet, hva motstandsholdning angikk, hadde liten dekning i virkeligheten. De aktive motstandskjempere her hjemme, med kompromisløs holdning og vilje til å ta risiko, var vel ikke engang så mange som NS-folkene?

Jeg er helt enig med h.r.adv. Arntzen i at uriktige opplysninger bør beriktiges.

Albert Wiesener, Oslo

# FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Utgiver: A/S Historisk Forlag  
 Redaktør: Kåre Haugerud. (Treffes kun etter avtale.)  
 Telefon: (02) 19 06 71 (Telefonsvarer)  
 Redaksjonell post: Boks 924 Sentrum, Oslo 1  
 Abonnement, annonser: Boks 7157 Homansbyen, Oslo 3  
 Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo. Mandag 17—20, tirsdag 10—14 og onsdag 18—21.  
 Abonnement: Pr. år kr. 60,-. I omslag kr. 75,-. Utlandet + kr. 10,-.  
 Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248  
 Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a., pr. spaltem.m.  
 Trykk: Viking Boktrykkeri A/S

## En klok og forutseende handling

På første side i dette nummer dokumenterer vi hvordan avsettelsen av Quisling-regjeringen den 15. april 1940 direkte førte til at vi fikk Terboven og et tysk sivilstyre i landet. Dette understreker etter vår mening et par fakta som det hittil er blitt lagt liten vekt på:

1. Hvis Quisling-regjeringen hadde fortsatt, ville Norge under okkupasjonen hatt status som suveren og selvstendig nasjon med et ganske annet herredømme over sin situasjon enn tilfellet ble. Det ville ført til langt lettere forhold for den norske befolkning og til at vi hadde unngått mange av de meget uheldige hendelser som Terboven var den direkte årsak til. Situasjonen ville på mange vis vært parallell med Danmarks, og det er vel helt klart for alle hvor langt mer hensynsfull den tyske politikk der var.

2. I tilfelle av en tysk seier ville Norge i utgangspunktet stått i en forholdsvis gunstig stilling idet det ikke ville vært tvil om vårt lands status som selvstendig stat. Hvis man avfeiler dette med at en tysk seier var usannsynlig med den overmakt de allierte hadde, så bør man tenke på den tyske overlegenhet i raketteknikk og på den mulighet at Tyskland hadde vært først ute med atombomben. Det var ikke så forferdelig mye om å gjøre.

I det hele tatt bør man nå etterhvert erkjenne at Quislings handling den 9. april ut fra de gitte omstendigheter var en klok og forutseende handling som hadde i seg den ene tanke å redde Norge mest mulig uskadd ut av de umulige forhold som regjeringen Nygaardsvold hadde bragt oss opp i. At handlingen ville sette ham selv i en vanskelig stilling og at mange ville se skjært på ham, var Quisling sikkert klar over, og hans regjeringsdannelse er da også blitt uthengt som det klassiske eksempel på forræderi. En mer nøktern ettertid vil imidlertid sikkert anerkjenne at det var et dypt fedrelandskjærlig initiativ.

Plassér dine forsikringer gjennom

## Bergs Assurance

autorisert konsulentfirma

Stortingsgt. 18, Oslo 1 — Telefon 41 37 30 linje 56.

TRYGGHET

OG

SIKKERHET

## Til PRØVEABONNEMENT

på FOLK OG LAND, følger kr. 50,- (gjern frimerker).

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

Sendes: Historisk Forlag, Boks 924 Sentrum, Oslo 1.

## Kjære «Pernille»

Jeg leser alltid med glede dine utmerkede kronikker i «Folk og Land», men denne gang (nr. 3) var det noe helt spesielt med din meddelelse som jeg ble grepet av.

Du redegjør for din 40-årsdag og er svært personlig, men den bekjennelsen du avgir er av meget stor betydning for alle oss som var blant den 2. verdenskrigs tapere og for våre etterkommere. Den gir også håp om at vi kan få rettet opp noe av den forferdelige ensporede historieutlegning som stadig søkes spikret fastere og fastere.

Det er nok vel og bra at det i «Folk og Land» kommer mange utmerkede innlegg som setter tingene på plass, men vi må søke å få til en samlet oversikt som kan utgis på bred basis, spesielt beregnet på ungdommen.

Enkelte av oss som var med på «feil» side, har kjempet en iherdig kamp for å rette opp noe av det galeste som seierherrene har bedrevet eller ytret. De fleste av oss har imidlertid vært så opptatt med vårt daglige arbeid og med å forskåne våre nær-

meste at vi ikke har fått gjort noen innsats. Ønsket om å få rettet opp historien er imidlertid til stede i stadig økende grad.

Det er derfor uhyre viktig at noe blir gjort, mens vi ennå lever, vi som var med — og som er fulle av viten, av oppklaringslyst og av meddelelsestrang vedrørende forholdene den gang, og i det følgende..

Derfor er det så gledelig å høre at du, som er av en yngre generasjon gløder for den samme kampen — OG BADE KAN OG VIL SKRIVE! Det er å håpe at du har eller kan få flere likesinnede med deg.

Vi må forsøke å få i stand et organisert opplegg på dette, og det bør kunne etableres en samlet oversikt over hvorledes tildragelsene virkelig var. Og at det sannelig ble syndet kraftig blant seierherrene — noe som ellers kan gå i glemmeboken. Og dette til tross for at utviklingen, med stadig økende fare for stor-konflikt med kommunismen, jo viser hvor rett vi egentlig hadde.

Med vennlig hilsen

Frontkjemper fra div. Wiking

## Vær med på å skrive NSUF's historie!

Det skal nå gjøres et forsøk på å skrive Nasjonal Samlings Ungdomsfylkings historie, og vi regner med god hjelp fra mange kanter, for ennå lever jo de fleste som var aktive i NSUF.

I første omgang konsentrerer vi arbeidet om tiden før krigen, der vi tar for oss to forskjellige perioder. Det er nemlig naturlig å skille mellom virksomheten i 1933—36 og 1937—40, da det som kjent fant sted store omveltninger i partiet høsten 1936.

1933—36:

Her har vi forholdsvis komplett alle nummer av avisene «NS» og «Nasjonal Samling», mens vi derimot stort sett mangler dagsavisen «Fritt Folk» som utkom i 1936. Vi har også en del nummer av «NS-Ungdommen»/«Nasjonal-Ungdommen», men denne samling er ikke komplett. Selv om vi som andre kan studere de manglende nummer på Universitetsbiblioteket, ville vi være meget takknemlig om noen kan skaffe oss det vi mangler til vårt arkiv.

Det fantes selvfølgelig NSUF-medlemmer over hele landet, men i det materiale vi hittil har gjennomgått, har vi funnet spor etter ordnet lagsvirksomhet på følgende steder: Skjeberg, Sarpsborg, Drøbak, Ski, Oslo, Bærum, Østre Bærum, Asker, Eidsvoll, Hamar, Ilseng, Løten, Elverum, Lier, Drammen, Holmestrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik,

Porsgrunn, Notodden, Arendal, Bryne, Stavanger, Skudeneshavn, Kopervik, Haugesund, Fana, Laksevåg, Bergen, Røros, Trondheim, Vadsø.

Det er imidlertid helt opplagt mange lag som har forsømt å sende inn referater fra sin virksomhet. For eksempel er det påfallende at det ikke finnes spor etter virksomheten i Gjøvik-området, hvor vi fra annet hold vet at virksomheten var stor.

I følge våre kilder var det spesielle jentelag i Oslo, Stavanger, Fana, Bergen og Trondheim. Oslo, Elverum, Stavanger, Bergen og Trondheim hadde NS Gutteavdelinger, dvs. lag for gutter under 16 år.

1936—40:

Her er materialet foreløpig meget tynt. Vi mangler fullstendig «Fritt Folk» for 1937 og 1938, mens 1939—9. april 1940 er noe mangelfull. Av «Nasjonal-Ungdommen» fra denne perioden har vi bare et eneste nummer.

Som følge av dette er vi foreløpig bare kommet på sporet etter følgende lag:

Oslo, Østre Aker, Hamar, Gjøvik, Nygard, Raufoss, Snertingdal, Drammen, Torvikbukta, Voss, Orkdal, Trondheim.

Det vi nå ser frem til å få, er opplysninger om:

a) lag på andre steder enn de som er nevnt, og når og hvordan de arbeidet, og



## Igjen et farvel

En av våre kamerater, Trygve Henriksen, døde på Notodden sykehus 19. mars i år, og ble uken etter gravlagt fra Heddal kapell.

Henriksen var en avholdt mann, tro og vennekjær. Han søkte alltid å nå menneskene rundt seg med varme og godhet, og det var derfor naturlig for ham å gå inn i Frelsesarmeen, der han trådte frem med sine vitnesbyrd og budskap.

Det var sogneprest H. Rønneseth som talte under begravelsen, fra Johs. ev. 6.35. Dekorasjoner, kranser og buketter var kommet fra nær og fjern, og det ble båret frem siste hilsener fra familie og slekt, fra soldater og offiserer i Frelsesarmeen, fra naboer og fra avdødes mange venner utover landet.

Bjarne E. Lie sang solo «Jeg er en seiler på livets ham», og til utgang spilte organist O. Thomassen «Adantio poco allegretto» av Cesar Frank.

Bjarne E. Lie takket for deltagelsen.

Trygve Henriksen kom egentlig fra Nord Norge. Der meldte han seg til Vaktbataljonen under okkupasjonen, og ble beordret til Notodden. Siden har han bodd i Telemark, hvor han arbeidet på Hydro til sin død.

Fred over ditt minne, Trygve.

H.

## Kjære redaktør

Hitt hjerte flyter over av takk for de vakre ord som ble skrevet om min mann Kai, i forbindelse med hans dikt i FOLK OG LAND nr. 4.

Du kaller ham «vår store, nasjonale dikter». Takk, og Gud velsigne deg for dette.

Jeg sender idag ett av hans mange nasjonale og lyriske dikt, «NORGE», til FOLK OG LAND, om du ved en eller annen anledning vil bruke det.

Heil og sæl fra hans hustru  
 Katharina Normann

b) opplysninger om hvordan arbeidet artet seg i de lag som er nevnt.

Vennligst skriv til  
 O. N.,  
 Postboks 7157 Homansbyen,  
 Oslo 3.



## Frontkjempertytt



A, hvilket mot i stridens brann  
hos denne lille skare.  
Si, hvordan maktet du, mitt land,  
bestandig å bevare  
en kjærlighet så rik og rød  
hos dem du ga ditt barkebrød?

## Spøkelset «Odessa»

## ETTERLYSNING

Natvig Jentoft, født 22. september 1920, fra Mosjøen. Kokk i 3. btl. Rgt. «Norge», såret i Kurland 18. desember 1944, transportert til Tyskland, derfra til Gablonz, Sudetenland, (nå Jablonec, Tsjekoslovakia).

Siste etterretning den 6. februar 1945 fra Reservelasarett Volkshule, Gablonz. Muligens utskrevet som frisk og overført til Graz-Feldbach. Derfra satt inn mot partisaner, senest i begynnelsen av april. Deretter ingen spor. Familien spør om noen vet mer.

Folk og Land formidler kontakt.

## «Der Freiwillige»

Frontkjempere bør abonnere på «Der Freiwillige», som kommer med 12 nummer i året. Prisen er DM 42 som alle postkontorer omregner etter dagens kurs. Bladet er partipolitisk nøytralt, velredigert og med et vell av interessante temaer for norske frivillige.

Skriv til «Der Freiwillige», Berner strasse 5/0, D-8 München 71.

Norsk presse har gjenopplivet spøkelset «Odessa», dette fantasifoster som har gått igjen i kriminalhistorien og ukebladene.

Hva er så sannheten om «Odessa»?

Navnet Odessa oppsto som en fleip i en krigsfangeleir for Waffen-SS-folk i Bayern i 1945. (Noen fanger var norske.) Fleipen ble satt i forbindelse med «organisering» og fangeflukt og senere grepet med begjærighet av ukepressen.

At pressen ukritisk tok opp disse historier om en livsfarlig, superhemmelig og pengesterk, internasjonal «nazi»-organisasjon og at kriminalforfattere som Forsythe utnytter den i sin bok «Sjakalen», er et typisk tegn i tiden. At advokat Nordhus og hans klient griper dette halmstrået, er også hva en kan vente.

Thies Christophersen:

### JEG VAR I AUSCHWITZ

med forord, i alt 35 sider.  
Pris D.kr. 30,- inkl. porto.

Stort utvalg i historiske og politiske bøker, forlang prospekt.

NORDLAND FORLAG  
Postboks 7916  
DK-9210 Aalborg SØ

## Thatchers private felttog

Det kan være private økonomiske interesser som gjorde at England gikk til krig mot Argentina.

Statsministerens mann, Dennis Thatcher, er nemlig hovedaksjonær i det britiske firmaet, Coalite Ltd., som eier 75% av jorden på Falklands-øyene, og gjennom husmannskontrakter har lagt under seg nesten hele inntekten på øyene: sauedriften.

Coalite Ltd. eier også banken og de fleste butikker på øyene. Det er ikke det britiske folks krig, men Thatcher-familiens eget felttog for å redde en av sine mange inntekter. Og når det gjelder penger, spiller det ingen rolle for den styrtrike statsminister, at hundrevis av unge briter og argentinere mister livet.

## De var FRIVILLIGE

Uten kommentarer gjengir vi brevet fra den britiske ambassadør, Larence Collin, sendt kong Haakon 20. august 1946, — og Kongens svarbrev.

### DERES MAJESTET

Nå da demobiliseringen av de britiske tropper som kjempet i den siste krig i det vesentlige er avsluttet, ønsker min regjering offentlig å gi uttrykk for sin takk til de NORSKE BORGERE SOM FRIVILLIG deltok i de britiske krigsanstrengelser ved tjenestegjøring i de britiske styrker eller i sivilt krigsarbeid på britisk territorium. Da det ikke vil være praktisk mulig å takke hver enkelt av de FRIVILLIGE, tillater jeg meg med den norske regjeringens billigelse å sende Deres Majestet dette brev, idet jeg håper det vil behage Dem å tillate det offentliggjort så Deres undersåtter kan få vite, at de av dem som FRIVILLIG YTET mitt land sine tjenester i nødens stund, ikke er blitt glemt av dem som de hjalp fram til seieren.

Laurence Collin (sign)

### HR. AMBASSADØR

Det er med stor glede jeg har mottatt Deres skriv av 20. august, hvori De har hatt den godhet på Deres regjeringens vegne å framføre dennes takk til de norske borgere som frivillig gjorde tjeneste i de britiske styrker eller i sivilt krigsarbeid på britisk territorium i den siste krig, o.s.v.

Haakon R.

## Averter i «Folk og Land»

## MOTTATT LITTERATUR

Thorleif Throndsen:  
«UVISS VEI I UKJENT  
TERRENG. Okkupasjonen  
— oppgjøret».  
Utgiver: Erik Sandberg als

Eivind Heide:  
«MOSTAND, FEST OG  
SVARTEBØRS»  
En krigs ungdom forteller.  
Forlag: Sollia,  
2493 Atnbrua

Forfatteren var Grinifange nr. 6168 og senere vaktstjef og verkstedsassistent ved Gulsbogen Tvangsarbeidsleir. Fordi han overhodet ikke har forstått, eller tør vedstå seg at han forstår, noen av våre motiver, blir boken uten betydning for et NS-medlem.

Men, men... den varsler det som kommer. Et mer nøkternt syn.

VERN OM NORGE,  
brosjyren:  
«FRIHET ELLER  
OKKUPASJON»  
Postboks 2 Ankertorvet,  
Oslo 1.

Meget instruktiv brosjyre alle bør be om å få tilsendt. Sendes bidrag på kr. 20,- eller mer, tilsendes 2 vinnyl klebemerker for bil: VERN OM NORGE. 50 stk. klebemerker i silketrykk for bruk på brev o.l. koster kr. 15,-.

NORGES FORSVAR, nr. 1  
1982 - ÅRSNUMMER  
1981-1982  
Norges Forsvarsforening,  
Sporveisgaten 29, Oslo 3,  
Telefon (02) 46 09 37

Distribueres som generell forsvarsinformasjon, og er meget interessant. Kan også rekvireres på engelsk.

## BØKER SOM BØR LESES

DR. WERNER BEST: Tysk politikk i Danmark. Den tyske befullmektigede bringer sensasjonelle opplysninger i sin memoarbok. «— En viktig bok som alle med interesse for okkupasjonshistorie bør skaffe seg», skrev anmelderen i Folk og Land nr. 3/82. Kr. 130,—.

NIKOLAY TOLSTOY: Die Veratennen von Jalta. Englands Schuld vor der Geschichte. Folk og Land: «Boken er et vitnesbyrd om en ihjel-tiet skamlett, en krigsforbrytelse fra alliert side.» Innb. kr. 125,-.

WENN ALLE BRÜDER SCHWEIGEN. Herausgegeben vom Bundesverband der Soldaten der ehemaligen Waffen-SS. 604 Seiten, 1110 Fotos, 120-g-Papier, Format 22 x 3x cm, Leinen, mit Schutzumschlag, farbigen Karten, Bildern und Uniformtafeln, Dokumente und Grafiken. Kr. 245,-.

EUROPÄISCHE FREIWILLIGE, Peter Strassner. Die Geschichte der 5. SS-Panzer-Division «Wiking», im Osten eingesetzt, findet ihre Würdigung. 2. verbesserte Auflage, 448 Seiten, 110 Bilder, zahlreiche Skizzen und ein dokumentarischer Anhang: Eine Ärmelstreife der 5. SS-Pz.Div. «Wiking», in Leinen. Kr. 130,-.

Jeg bestiller: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Bokliste kan sendes. Forskuddsbetalt til postgironr. 2 34 13 52, portofri forsendelse, ellers porto og oppkravsgebyr.

Bestillingen sendes: .

AAGE NORBERG,  
Boks 3044 Ellsberg, Oslo 2.

## AV MÅNEDENS LESNING:

«Statuttene for krigsdomstolene ble laget i London i juni 1945 og gitt tilbakevirkende kraft. Enkelte av lovgiverne satt senere selv som dommere og dømte etter denne selvlagede internasjonale rett. Det var i London umulig å enes om en definisjon av «angrepskrig» (aggression), men allikevel ble flere dømt som skyldige i denne udefinierbare forbrytelse.»

(Johan Scharffenberg  
i *Morgenbladet* 8/6 1950)

«Krigsforbryterdomstolen avsa også kjennelse for at partisaner som plyndret den tyske okkupasjonsstyrer på Balkan opptrådte ulovlig og derfor ikke hadde krav på beskyttelse etter folkeretten. Tilfangetatte tyske soldater var ofte utsatt for tortur og ble drept.»

(*Aftenposten*,  
fredag morgen 20/2 1948)

«Uten Kong Haakon ville de (Nygardsvoldregjeringen) i aller høyeste grad vært «alene» i London, og omtrent like forlatt som den lille piken i Herba Strattons berømte barnebok.»

(C. J. Hambro  
i *Tønsberg Blad* 7/12 1947)

«Idrettslagene må oppta sin virksomhet igjen, få reorganisert styrer og utvalg hvis dette er nødvendig og samle medlemmene til trening på ny.»

(Rolf Hofmo,  
Kunngjøring i bladet  
*Finnmarken* 15/7 1940)

«Hvilken taktikk har det ikke vært å lede folkets raseri i retning av NS.»

(Johan Scharffenberg  
i *Studentersamfunnet* den  
23/10 1948 —  
*Morgenbladets referat*  
25/10 1948)

«Berggravs fredsforslag og Paal Bergs tilslutning gikk meget lenger enn de tyske krav og alle norske forslag.»

(*Morgenbladets referat* 25/10  
1948 fra *Odelstingets*  
*forhandlinger* 23/10 1948)

«Allerede den omstendighet at Solem og Berg har tatt del

i forberedelsen av de provisoriske anordninger av 15. febr. 1944 og 16. febr. 1945, skulle således gjøre det innlysende at de ikke kan være dommere i landssviksaker.»

(Professor, dr. jur. Jon Skeie  
i *Nationen* 1668 1945)

«I fortsætningen ledde konung Edvard inn samtalen på Tyskland och frågade mig, om jag nyligen varit där, och vad jag ansåg om lägets utveckling. Jag framförde som min uppfattning, att vad man än tänkte om nazismen kunde en sak inte förnekas — den hade gjort slut på kommunismen i Tyskland till båtad för hela den västerländska civilisationen. Konungen sade sig vara av samma åsikt...»

(Gustaf E. Mannerheim  
i «Minnen» s. 58)

«Av engelske, franske og tyske dokumenter veit vi likevel at sjølvaste Churchill var drivmotoren bak hendingane som leidde fram til 9. april. Vi veit og at Tyskland prøvde å ta vare på Norges nøytralitet og berre gå til handling dersom det ikkje lukkast.»

(Svein Blindheim  
i «Offiser i krig og fred» s. 58)

«Noen klarleggelse av situasjonen utover dagen 9. april fant heller ikke sted. Nå ble det tvertimot kjent at Regjeringen sammen med Stortinget var villig til å forhandle med tyskerne om en ordning hvorved krig kunne unngås.»

(Undersøkelseskommissjonens  
Innstilling, side 119)

«Eg nytta jamvel det sterke ordet at vi ikkje måtte la oss drive inn i den situasjon at England enda meir enn no kan gå fram mot oss som skulle vi vera ein engelsk provins — det er det dei gjer i dag.»

(Utenriksminister Koht  
i *Utenriksnemnden* 9/12 1939)

«Etter vårt egentlige møte ga han (Hambro) fra seg en drabelig salve angående regjeringens mange ulovligheter. (Han ville først påstå at regjeringen skulle trekkes til ansvar for sin overtredelse av den provisoriske anordningsmyndighet etter grl. § 17. Men han ga seg straks overfor min henvisning til den konstitusjonelle nødrett). Han karakteriserte noen av de anordninger som nå ble laget i London som «nazistiske» — ja, som verre enn de nazistiske hjemme! og han brukte de sterkeste uttrykk om administrasjonens — særlig offiserenes — udueligheit. Han hånte ordningen med en rekke stabsoffiserer (han

nevnte et eller annet tall) ved siden av det lille antall soldater.»  
(Professor Frede Castberg  
i «Minner» side 101)

«I byene drev flyktningene så omkring, kanskje oppsøkte de arbeidskontoret på stedet og fikk nytt arbeid, ofte gjorde de det ikke. Noen simulerte arbeidsudyktige eller skaffet seg legeattest, andre forlot bare hver ny jobb de fikk etter et par dager. Så hang de omkring i bygatene, på kafeer og restauranter, pratet skitt om svenskene, drakk, lagde bråk eller kom i klammeri med politiet. Det er typisk at det var nettopp på denne tid, i begynnelsen av 1943, at Lars Evensen klaget over hva han kalte «sosial utklidning» blant flyktningene: naskerier fra kamerater, underlag, salg av utleverte klær, gjeldsstiftelse, fyll og slagsmål og i det hele tatt uverdige opp-treden.»

(Ole Kristian Grimnes  
i «Et flyktningsamfunn vokser  
fram. Nordmann i Sverige  
1940—45» side 134)

## Tim Greve og kapitulasjonen

«Det var blitt uttrykkelig fastslått at regjeringen tok sikte på å fortsette krigen mot tyskerne fra Storbritannia.»

«Det var ikke tale om kapitulasjon.»

(Tim Greve i «Haakon VII»  
side 307)

### HVA ANDRE SA:

«Under disse forhold, og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen.»

(Vedtak i statsråd 7/6 1940  
og bifalt av Kongen.)

«Kapitulasjonen var en kapitulasjon uten betingelser, sier Ruge.»

(*Morgenposten* 28/11 1947)

«Kapitulasjonen kunne aldri bli annet enn en kapitulasjon uten betingelser. Ruge streker under at han hadde kapitulert som sjef for forsvaret.»

(*Nationen* 28/11 1947)

«Det var regjeringens, ikke offiserenes kapitulasjonsavtale. Hold det klart.»

(Oberstløytnant, cand. phil.  
Anton Olstad  
i *Aftenposten* 19/10 1981)

«At krigen var slutt og Norge effektivt okkupert i samsvar med folkeretten i og med kapitulasjonsavtalen 10/6 1940 er udiskutabelt.»

(Major Svein Blindheim  
i *Dag og Tid* nr. 36, 10/9 1981)

«Efter dette turde det ikke være vanskelig å lese avtalen som den bør leses og se at den norske tyske hovedavtale i Trondheim den 10. juni 1940 er en generell kapitulasjonsavtale inngått etter de strenge folkerettslige forpliktelser i Haager landkriagsreglement artikkel 35. Den forplikter forsvarers overkommando til ikke å gripe til våpen for krigens varighet, brudd på en sådan avtale er «war crime».

Dermed opphevet avtalen den faktiske krigstilstand. Det er denne grunnleggende og vidtrekkende realitet som er blitt objektivt sett tåkelagt ved de uriktige gjengivelser, oversettelser og uriktige anvendelser av vurderingsalternativene.»

(Statsstipendiat i historie,  
cand. jur. Sverre Hartmann  
i *Farmann* nr. 10, 7/3 1970)

## Hva er folket? ...

(Forts. fra side 2)

Tro om JEG tilhører FOLKET? Kan jeg med alterlys i mine øyne istemme ropet: VOX POPULI, vox De'i?

Henrik Bakke, Hordaland

## Hvis vi skulle bli okkupert

(Fra en artikkel av Andreas Hauge i brosjyren «Frihet eller okkupasjon», utgitt av VERN OM NORGE)

Jeg tilhører en generasjon som opplevet den tyske okkupasjon i fem år. Det slår meg at senere generasjoner ofte viser en lite realistisk innstilling til de problemer og den belastning en okkupasjon innebærer. Når et folk er kommet så langt at en stor prosent får betenkeligheter ved nødvendige forberedelser for å motta hjelp fra våre allierte, hvis vi skulle bli angrepet, tror jeg at en orientering om hvordan situasjonen vil være etter et militært nederlag kan ha sin interesse.

I de siste måneder er vi blitt pumpet fulle av opplysninger om atomkrigens redsler, uten at okkupasjonsalternativet er blitt tilsvarende utdypet. Det kan tenkes at dette alternativet kan bli verre for store deler av vårt folk. Og det kan komme, hvis vi ikke viser vilje til å ta den belastningen som et forsvar alltid vil være.

La oss trekke enkelte sammenligninger mellom den tyske og en eventuell kommunistisk okkupasjon. Det finnes et stort materiale som viser mønsteret under slike okkupasjoner, helt fra besettelsen av de baltiske stater før den annen verdenskrig og frem til Afghanistan idag. Ikke mindre enn ni europeiske land har opplevd dette. I Vietnam setter fortsatt mange år etter fredsslutningen familier i tusentall sine liv på spill på havet i desperate forsøk på å unnsnippe kommunistisk terror.

De kommunistiske metodene er alltid de samme, og det er ikke vanskelig å forutsi hva som kan komme. Disse erfaringene bør være av særlig interesse for alle som svermer for teorier om såkalt «sivil motstand» og «ikke-voldsforsvar».

### HVA SKAL VI SPISE?

For å nevne matsituasjonen først, er det et faktum at en vesentlig del av det brødkorn og alt sukker som vi spiste under krigen ble levert av tyskerne.

Sovjethærens tilførselslinjer er lange, og nettopp korn og mat er alt i fredstid et russisk problem. En okkupasjon av Norge vil dessuten skje i en internasjonal stor-krise, der Sovjet straks vil ha mistet muligheten til å importere korn, slik landet gjør idag (jfr. tidligere president Carters korn-boikott av Sovjet etter invasjonen i Afghanistan). Okkupasjonsstyrers korn vil komme fra norske lagre.

Våre korn- og matvarelagre er konsentrerte og selvsagt det første okkupasjonsmakten beslaglegger for eget bruk. Ingen butikker ligger i dag inne med lagre som i 1940, men bare med gjennomsnittlig maksimum 14 dagers forbruk for kundekretsen.

Under tyskerne kom hamstringsforbudet omgående, og hamstrere var meget upopulære blant folk under okkupasjonen. Etter at okkupasjonsmakten har gitt oss eksempler på avstraffelse av avslørte hamstrere, tør ingen sitte med gjemt mat, i hvert fall ikke uten å ha forberedt razziaer og nabosikre gjemmesteder i fred. Din sultne nabo er blitt farlig. Sult kan bli sterkere enn skam, avsky og æresfølelse, og kan bringe det verste frem i menneskene.

Fisk var en viktig del av maten under den tyske okkupasjon, men nå er det stadig færre fiskebåter igjen på kysten, og drivstoffmangel vil ytterligere redusere fisket. Sovjets fiskeflåte vil overta.

(Forts. side 6)

## Dikt og løgn

Det er injurierende å kalle en mann for løgner, hvis han *ikke* er det.

En mann ved navn Gert Nygårdshaug har skrevet en bok hvor han bl.a. har et nærmest utrolig avsnitt om Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO).

Er det løgn hva han her skriver, og vil redaksjonen betegne forfatteren som en løgner, og således risikere et injuriersøksmål?

Jøssing

SVAR: JA, JA, JA.

Red.

## Send dem hjem

Vil noen av våre interesser bli skadelidende hvis *bare* de parlamentariske ledere representerte den såkalte folkevilje? Partiene ville jo ikke tape noe, all den stund gruppeførerne representerte det respektive antall mandater. Ved å sende hjem haugen av stortingsmenn til et forhåpentlig mer samfunnsgagnlig arbeid ville staten med et slag spare inn adskillige millioner kroner. Til glede for oss alle, — unntatt muligens for de hjemsendte. En så utstrakt patriotisme skal man heller ikke forlange.

Og tenk bare på all den slette tale lytterne og Stortingets annaler ville unngå. Før i tiden hadde en fyldig tingsamling sin misjon. Hver stortingsmann representerte en egenverdi i kraft av sin personlighet, av sin personlige mening og sitt moralske mot. Det vet vi ikke er tilfelle *idag*. Den menige stortingsmann er bundet av sitt mandat, av sitt partihensyn.

Hvorfor skal man da behøve alle disse mennesker til å stemme ja eller nei, når de 7—8 gruppeførerne med full vekt og samme stemmeforhold kan besørge det samme?

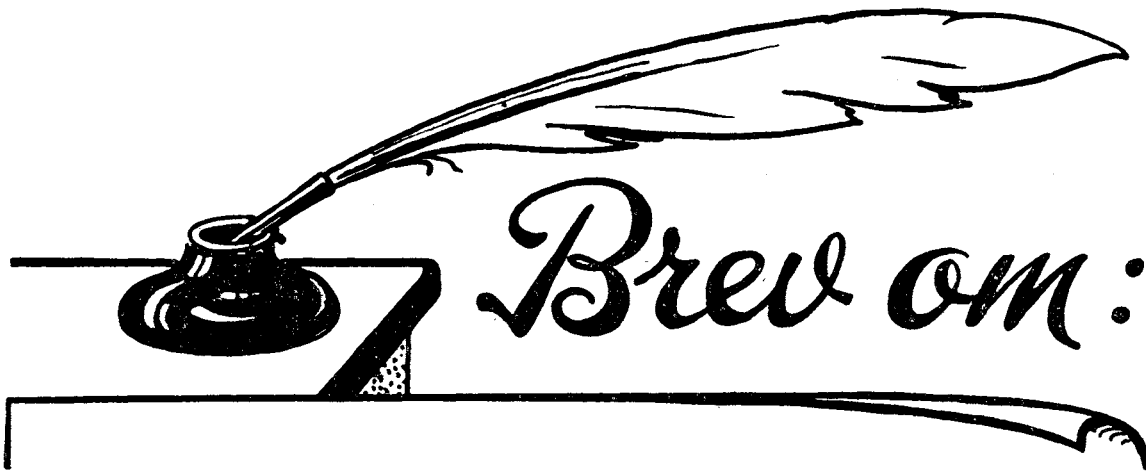
Erle

## Presten og juristen

Det ble hevdet at om der var 10 «landssvikere» eller 70 000, måtte deres forhold bedømmes på samme måte.

Dette er uriktig.

En liten klikk som samarbeider med okkupasjonsmakten må formodes å gjøre det ut fra personlige motiver, vinnings hensikt, ærgjerrighet. En masseopplutning om et politisk parti må derimot ha ideelle årsaker. Okkupasjonstiden viste at bare et forsvinnende lite antall meldte seg inn i Nasjonal Samling av urenlige motiver (f.eks. Asbjørn Elden og hans arbeidsgivere på tyske anlegg) for å høste personlige fordeler. Heller ikke er



det trolig at omkring 70 000 medlemmer av Nasjonal Samling, hvoriblant landets fremste forfattere, kunstnere og vitenskapsmenn og jurister skulle være politiske analfabeter.

For prestenes vedkommende illustreres forholdet bl.a. av følgende samtale som skal ha funnet sted mellom presten i en konsentrasjonsleir i Trøndelag (1945) og en NS-fange, som var praktiserende jurist i det sivile liv:

Presten spør: «Hvor mange av dere sakførere var nazister?»

Fangen: «Såvidt jeg vet var ca. 500 jurister medlemmer av Nasjonal Samling.»

Presten: (Smilende) «Av våre var det bare noen og tjue som sviktet.»

Fangen: «Nettopp det overbeviste meg om at vi måtte ha rett: Prestskapet har alltid stått på reaksjonens side i kampen mot fremskrittet. Da vi derfor fikk Kirken mot oss, følte jeg meg på sikker grunn.»

Presten: «Og det våger De å si?»

Fangen: «Jeg trodde vi var i et demokratisk Norge. Dette er jo en av dets konsentrasjonsleirer.»

Presten: «Ut! Jeg skal sørge for at De får vann og brød for dette.»

Fangen: «Det tar jeg gjerne når det gis med prestens velsignelse.»

Balder, Telemark.

## Offiserene igår og idag

Herr redaktør!

I Folk og Land nr. 3 mener en Forsvarsvenn at det er altfor lett å bli offiser idag.

Dette stemmer nok ikke!

For å bli offiser må en først gå befalskole. Søkerne blir innkalt til intervju med erfarne offiserer og med psykolog. I en aspiranttid må en gjennom harde fysiske prøver og vise at en er egnet til å lede andre. Det utvalg som så får fortsette, ofte bare 20% av søkerne, er alt nå så bra at også det tidligere Waffen-SS kunne være fornøyd med det. Det er et utvalg av fin ungdom fra hele landet, altså er det virkelig folkets befalsaspiranter.

For å gå videre må en i tillegg til god befalskoleeksamen

vises at en også duger i praktisk tjeneste, for opptak til Krigsskolen f.eks. teller tjenesteuttalelse vesentlig. Vi ser ofte at en sivilingeniør, en lektor o.s.v. med utmerket eksamen ikke holder mål i praktisk arbeid. Som følge av utdannelsesmetoden står ofiserstanden mye sterkere her.

Tjenesten i Midt-Østen er langt fra noe ferieopphold. Selv om den kanskje bare gir en smak av krig, er den av stor verdi for landet og for den enkelte forsvarsmessig sett. FN, NORAD og næringslivet gir nok langt bedre vilkår enn det Forsvaret kan tilby.

Selv med overfladisk kjennskap vil en nok tro at befalet som alt ellers her i landet er vel mye akademisk rettet. Det kan løse strategiske problemer, men snaut føre et lag. For å si det slik, mens den «akademiske soldat» fortsatt analyserer oppdraget, har den «dynamiske soldat» slik vi f.eks. kjenner ham fra Østfronten forlenget utført det. Tross det, noen stabsøvelse i tilbaketrekning som i 1940 blir det i et gitt tilfelle ikke. Til det er den norske offiser idag for dyktig og han er kampberedt. Han kommer til, slik Forsvarsvenn håper, å gi Alt for Norge.

SS-DF 7062

## Mai-minne

Alle disse vante fengsels-syndere våknet plutselig opp i mai 1945. Det kom nemlig noen som i samfunnets øyne var meget farligere enn dem. De fikk en moralsk oppstiver som preget hele deres oppførsel. De som fra før befant seg i fengsel fikk norske flagg på brystet, og på celle døren sto plakater med teksten: *norske*, for ikke å forveksles med oss. Vi måtte også hilse på dem. Selv barnemorderen og skjenderen fra Mary-saken følte seg plutselig som ein Wesen høherer Art. Hele denne lille verden av fortapthet, usseldom og synd våknet plutselig opp og fant at det var noe storartet ved dem.

Slik var det også med de andre, alle disse lunkne for hvem fedrelandet aldri hadde betydning noen oppfordring til offer. Plutselig våknet de opp som patrioter, folk som aldri hadde visst hva fedrelandet var, som ikke eide denne følelsen av innvendig glede, — de følte seg plutselig som fedrelandets støtter

ved å oss fordømte. En parallell til forholdene i fengslene.

Som pastor Edwin sa i en morgenandakt i radioen, hvor han behandlet de lunkne, de som hverken var kalde eller varme: «De fant det nesten like vanskelig å ta et standpunkt, som under okkupasjonen».

K.stad, Ardal

## Stamtavler

Herr redaktør!

Vi gir stamtavler til hester, hunder, purker og kyr. Vi søker å opprette de edleste dyr. Vi er stolte når vi kan vise frem en hest, som har en bestemor som har avlet en rik sløyfe-ett.

Men menneskene selv håner begrepet rase, mens de poder sitt pæretre for å få bedre frukt.

Forundret

## Provokasjon

«INGEN JOURNALIST, POLITIKER ELLER MYNDIGHETSPERSON SOM MOTARBEIDER OSS, SKAL KJENNE SEG TRYGG. NORGES FRIHETSKAMP ER INNLEDET OG KAMPEN FØRES MED ALLE MIDLER.»

Dette er noe av innholdet i et skriv som er sendt avisredaksjoner og bestemte politikere. Det er undertegnet NORGES NASJONAL SOSIALISTISKE KAMP-ORGANISASJON, og er forsynt med store hakekors.

Igjen er det kommunistiske provokatører som er på ferde. De skyr ingen midler i kampen.

Det burde være enkelt å finne ut, hvor dette «pølsevevet» kommer fra. Kanskje «KLASSEKAMPEN» kan hjelpe?

Montør, Oslo

## 2-måneders krigen

— Mere enn 36 år er gått siden folk i Norge levet under en okkupasjon. Den eldre generasjon bærer enda i friskt minne erindringer om en vond tid som man ble enige om aldri mere skulle komme tilbake. *Krigen varte i 2 måneder. Okkupasjonen i 5 år.* (Uth. av oss, red.) (Fra brosjyren «Vern om Norge».)

## FREDENS FIENDER

England går til krig om endel øyer som for lenge siden skulle ha vært levert til Argentina. Men England lever fortsatt i kolonitiden.

Hvor mange millioner slaver og uskyldige mennesker har engelske, gjennom århundrer, myrdet? Og vår utenriksminister stiller seg på fredens fienders side.

Før verdenskrigen, kunne det ved forhandlinger, ha vært muligheter for fred, men rustningskapitalens lakeier, England og Frankrike, gikk uten videre til krig mot Tyskland. Å henvise til Polen var bare påskudd for å begynne krig.

Englands nye kolonikrig gir Russland kjærkomne argumenter for Afghanistan osv.

Men hvor lenge vil Europas folk lenger finne seg i å være målområde for atombomber? Europa må nu selv forhandle. Det er fredens eneste sjanse.

1400 Ski,  
Alf Markussen.

## Hvis vi...

(Forts. fra side 5)

Matvaresituasjonen vil bli et av okkupasjonsmakten viktigste våpen til å tvinge oss til underkastelse. Det nødvendige minimum av mat vil den få som retter seg etter alle ordre og deltar i produksjonen til okkupasjonsmaktens beste.

Situasjonen i dagens Polen — der folk har begynt å protestere mot å måtte stå i kø i timevis for en liten og sjelden kjøttrasjon — vil være en fjern ønskedrøm for oss, i den lange og vanskelige fasen da okkupasjonsmakten skal festne sitt grep på det norske samfunn.

I Afganistan bruker Sovjet i dag sulten som et nådeløst våpen mot frihetskjemperne og deres familier.

### «SIGNAL»

Den norske utgave 1940—45 skal innbindes. Vi mangler nr. 1 og nr. 3 1940. Kan du skaffe oss numrene?

INO

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1

### «FOLK OG LAND»

Vår avis utkommer med 10 nummer i året. Som ifjor gir vi likevel ut et «attåtnummer» i juni, forhåpentlig til glede for mange.

I juli måned tar vi ferie. Hvilket vi synes er fortjent.

Redaksjonen og ekspedisjonen.

## Churchill . . .

(Forts. fra side 1)

I «Kvinne i krig» forteller Unni Diesen side 101 at nordmennene endog ble utsatt for ransaking:

«Så kommer vi hjem, finner koffertene gjennomrotet. Ikke engang en kvittering hadde de engelske «gentlemen» etterlatt seg.»

På Koht kom dette neppe som noen overraskelse. Han forteller nemlig i sin før nevnte bok at allerede i 1939 brøt britene den internasjonale konvensjon om postforsel i krig, og «Eg hadde dagen i førvegen hatt prov på at dei jamvel braut brev til den norske utanriksministeren».

Eksilregjeringen så det — naturlig nok — som en av sine viktigste oppgaver å skaffe forsyninger hjem til Norge. På dette området gjorde sikkert både Nygaardsvold og Koht hva som stod i deres makt. Men også det støtte på «der Herr». Side 263 i «For fred og friedom» forteller Koht at han forela spørsmålet om å få sendt hjem forsyninger både med Churchill og med minister Dalton. Koht hadde håpet å finne forståelse hos sistnevnte, da han var arbeiderparti-representant. Men alt var forgjeves, forteller Koht:

«Det hjalp ikke at eg sa at den svenske Raude-krossen var viljug til å ta på seg arbeidet med å esle ut maten og ville gå god for at ingen ting skulle kome i hendene på tyskarane. Dalton heldt seg stiv. Vi ga oss no ikkje med det. Eg sette opp eit skriftleg utgreiing med plan for skipnaden, og gikk med den til lord Halifax den 21. august. Men vi fekk ingen ting igjenom.»

Også Trygve Lie beklager seg over den britiske dominans:

«Vi fikk aldri noe svar fra Foreign Office på forespørslene om en dansk observatør til utenriksministerkonferansene. Vi undersøkte også hva den britiske regjering mente om en representant fra det danske frihetsråd hos den norske Konge og regjering. Men heller ikke dette ville britene gå med på.» (Kilde: Lie: Hjemover, side 109)

Det forekom ofte at eksilregjeringen ikke engang ble verdigert svar på de spørsmål som de tok opp med britene, selv om de benyttet Kronprins Olav som forhandler. Side 190 i «Hjemover» forteller Trygve Lie at eksilregjeringen gjorde en rekke forsøk på å få sendt «Den norske brigade» til Finnmark vinteren 1945:

«Saken ble tatt opp med S.H. A.E.F., Scottish Command, War Office, Foreign Office og Combined Chiefs of Staff i Washington! For å sette inn vårt beste kort reiste Kronprins Olav til Washington i midten av januar. Som norsk øverstkommanderende kunne han forhandle direkte med de amerikanske forsvarssjefer og den amerikanske regjering. Forhandlingene trakk ut.

Tross utallige purringer fikk vi ikke noe svar.»

Jeg skal ikke trette Folk og Lands lesere med flere eksempler på hvor umyndiggjort eksilregjeringen var. La meg bare til slutt få ta med hva Annæus Shjødt sen. anfører i «Riksrådsforhandlingene i 1940, side 60:

«Kongen og regjeringen var på sin side bundet av hva britiske interesser ville tillate dem. Selv om de hadde vært av den oppfatning at det var i norsk interesse å slutte fred eller våpenstillstand med tyskerne, trekke vår flåte ut av britisk krigsinnsett, å unngå raids på norskekysten eller sabotasje der, å sende mat til Norge for å lindre nøden osv. må det vel erkjennes at det ikke stod den fritt å gjøre dette. Kommisjonens påstand om Kongens og regjeringens frihet svarer ikke til de faktiske forhold.»

8643 Bjerka, 12. april 1982  
John Sand

## Når de beste . . .

(Forts. fra side 1)

ling av de beste og en konsentrasjon om deres utdannelse vil bent frem føles udemokratisk.

Men oppstår det ikke på denne måte en betenkelig motsetning mellom eliteutdannelse og massedemokrati? Og innebærer ikke denne motsetning en svakhet, som i det lange løp kan bli ytterst farlig?

På dette punkt har det i de senere årtier vært rettet til dels meget kraftig kritikk mot det moderne velferdsdemokrati. Kritikerne har pekt på den veldige nivellering som følger i velferdsstatens kjølvann, den tyranniske rettesnor og verdimaler er blitt den hellige alminnelighet og middelmådighet. Et eksempel på denne skarpe kritikken er den berømte boken av den spanske filosof Otega y Gasset: «Massens opprør». (oversatt til norsk 1935)

Her hevder forfatteren at den moderne masse er i ferd med å bli halvstuderte barbarere, som i falsk overmot vil overta tømene og bestemme utviklingen og verdiene. Massen gjør opprør mot den virkelige eliten og setter den ut av spillet, m.a.o. Tragedien med «Ausrottung der Besten» gjentar seg på ny. Det blir middelmådighetene som kravler seg frem til lederstillingene, og de selvsamme middelmådigheter vet at de kan beholde sin posisjon bare ved å utfolde seg og slippe til. Forfølger man denne tankelinje helt ut, må man trekke følgende konklusjon:

Det moderne masse- og velferdsdemokrati er i ferd med å bli middelmådighetens sammensvergelse mot de beste, mot den sanne elite som demokratiet trenger.

I tredje bind av INO's serie om den norske okkupasjonshistorie, «Fra kirke- og kulturkam-

pen under okkupasjonen», berører forfatteren, Odd Melsom, vår skolepolitikk, der han skriver: (side 102)

«I august 1976 kom da nettopp skolepolitikken til å kome i forgrunnen i en strid mellom høyreføreren Erling Norvik og Arbeiderpartiføreren Reulf Steen. Norvik trakk i fjernsynet frem sitt og Høyres nye syn på den skolepolitikk som føres og som Høyre forsåvidt selv har vært medskyldig i. Det høyreformannen sa var i korthet slik, bl.a. DRAMMENS TIDENDE gjengir det, — at menneskene nå engang er forskjellige hva anlegg og interesse angår, at undervisningen bør utformes slik at alle kan få det maksimale ut av sine evner og anlegg, og at man derfor kanskje burde foreta en differensiering etter kunnskapsnivået i visse fag.

Og bladet fortsetter i sin leder om saken: — Tanken på et system med måling av kunnskaper og prestasjoner får formann Steen til å fare opp og rope APARTHEID! Forsåvidt ikke overraskende. Nedvurderingen av kunnskaper og kunnskapstillegg går som en rød tråd gjennom Arbeiderpartiets skolepolitiske opplegg de siste tiår. Betegnelsen 'kunnskapskole' er i sosialistisk terminologi nærmest et skjellsord. Det å kunne, det bør betraktes som noe asosialt. Og Arbeiderpartiets skolepolitiske avantgarde har da også gjort energiske forsøk på å tilintetgjøre karakterer og eksamener. Systemer som registrerer og måler ydelser og kunnskapsnivå bør ikke tåles. Alle skal være like. Ingen må tro at de kan noe mer og bedre enn andre. I hvert fall må ikke forskjellen kunne dokumenteres.

Å fastslå via eksamener og karakterer at ikke alle kan like meget er APARTHEID!

NASJONAL SAMLING hadde et programfestet syn på den skolepolitikk vi, ikke minst i samfunnets interesse, burde føre. Og det et program som griper inn i det man strides om også i dag.

Det het i NASJONAL SAMLINGS program under avsnittet Skole og åndsliv, pkt. 23: «Bedre skoleutdannelse på kortere tid med større vekt på karakterdannelse, kroppsutvikling og det praktiske liv. En samlet skoleplan med spesialisering etter den enkeltes anlegg og fremtidsplaner, og etter samfunnets behov. Ved stipend koster staten den høgre utdannelse av særlig begavet ungdom. Forskningsinstitutt og fagskoler utbygges.»

## Stortinget . . .

(Forts. fra side 2)

militær hjelp. Stortingsrepresentanten Førre var den einaste som hadde ordet etter Hambro. Han trekte i tvil om det som Hambro ville gjere var i tråd med norsk konstitusjonell praksis.

Det norske Stortinget var ikkje heilt utanfor i 1940. Stortinget v/Ingvald Førre opponerte mot Hambro. Noka avstemning om noko som helst vart der ikkje på Elverum. Korleis ein så kan hevde at det ligg føre ei fullmakt frå Stortinget om at Konge og regjering skulle dra over til England og halde fram med krigen derifrå, bygt på møtet på Elverum, er utan meining. Det norske Storting har ikkje stemt over ei slik fullmakt. Det var heller ikkje råd for Stortinget å vite kva som vidare ville skje. Først måtte iallefall krigen utkjempest. Om Norge skulle vinne, så var det naudsynt med krigshjelp utanfrå. Det hadde Hambro rett i.

Stortinget møttest igjen hausten 1940. Høgsterettsjustitiarius Paal Berg hadde teke opp forhandlingar med tyskarane om skipinga av eit norsk riksråd. Vona var å kunne få til ei «dansk» løysing under krigen. Men kongen måtte formelt avsetjast, dersom dette skulle lukkast. Det blir hevda og visstnok med rette, at 96 av dei 150 stortingsrepresentantene gjekk inn for dette. Det vart ikkje der heller halde noko sætande avrøystning. Men spørsmålet er likevel: Kvifor er det så om å gjere å nedvurdere Stortinget gjennom 1940-hendingane? Det var ikkje landdssvik formelt å avsetje kongen. Han kunne ikkje utøve noka reell makt under okkupasjonen korso. Kunne ei slik formell avsetjing gjere sitt til at vi fekk eit «riksråd» med representantar frå dei politiske partia som landet si «lovlege» regjering under krigen, var truleg mykje vunne. Vi hadde ialfall ikkje fått ein tilspissa borgarkrig millom jøssingar og quislingar og på toppen eit rettsoppgjær — eit oppgjær som har lagt slag-skuggar langt inn i framtida. Kom vi heldig ut av krigen, så ville kongen bli hylla som alltid.

Landet vårt har eit avgrensa kongedømme. Det er eit avgrensa regjeringdømme, eit avgrensa organisasjonsdømme, eit avgrensa prestedømme, men eit suverent demokrati bygt på avgjerdene i Det norske Storting. Hel-

ler ikkje Stortinget av 1940 har så mykje å skjammast for, men utvidinga av stortingsseta frå 3 til 4 år vart ei ulukke for landet. Redaktør Anders Ryste i Samfundsliv.

## Verden skulle . . .

(Forts. fra side 1)

tvangsarbeidsleir, Akershus, 6. Jessheim tvangsarbeidsleir, Akershus, 7. Ilebu (tidl. Grini) tvangsarbeidsleir, Røa, Oslo, 8. Gulskogen tvangsarbeidsleir, Buskerud, 9. Verjedalen tvangsarbeidsleir, Kravik, Buskerud, 10. Rollag interneringsleir, Numedal, Buskerud, 11. Havnås tvangsarbeidsleir, Trøgstad, Østfold, 12. Dilling tvangsarbeidsleir pr. Moss, Østfold, 13. Onsøy tvangsarbeidsleir, Ønsøy, Østfold, 14. Ilseng tvangsarbeidsleir, Ilseng st. Hedmark, 15. Sandbakken tvangsarbeidsleir, Elverum, Hedmark, 16. Trysil tvangsarbeidsleir, Trysil, Hedmark, 17. Åstjern tvangsarbeidsleir, Brandbu, Oppland, 18. Trarabu tvangsarbeidsleir, Lillehammer, Oppland, 19. Berg tvangsarbeidsleir pr. Tønsberg, Vestfold, 20. Sem fengsel, Tønsberg, 21. Kristiansand kretsfengsel, avd. B, Dalane, Vest-Agder, 24. Supplandsfoss tvangsarbeidsleir, Simonstad, 25. Rogaland tvangsarbeidsleir, «Sola», Rogaland, 26. Espeland tvangsarbeidsleir, Espeland, Hordaland, 27. Knappen tvangsarbeidsleir, Fana, Hordaland, 28. Ekelund tvangsarbeidsleir, Fana, Hordaland, 29. Skulstadmoen tvangsarbeidsleir, Voss, Hordaland, 30. Hustad tvangsarbeidsleir, Julshamn, Molde, Romsdal, 31. Nørve fangeleir, Ålesund, 32. Innherrad tvangsarbeidsleir, Ekne, Nord-Trøndelag, 33. Nyrud tvangsarbeidsleir, Mosjøen, Nordland, 34. Sletta tvangsarbeidsleir, Tromsø, Troms, 35. Vardø tvangsarbeidsleir, Vardø, Finnmark, 36. Sydspissen tvangsarbeidsleir, Hammerfest, Finnmark, 37. Vollan kretsfengsel, Trondheim, 38. Kristiansten festning, Trondheim.

Fengslene hvor det også satt politiske fanger, er her utelatt.

## Professor på ville veier

Av A. I. BRU, postboks 5818 Hegdehaugen, Oslo 3

Boken som avisene ikke tør anmelde

Er det fordi den dokumenterer historiefremstilling som ikke stemmer overens med offisielle dokumenter? Eller fordi den avslører ting som ikke tåler dagens lys?

Boken fåes også hos enkelte bokhandlere. Kr. 50,-.

## «Nasjonal Samling»

1934-årgangen av bladet «Nasjonal Samling» (1. årgang) komplett til sals til høgstbydande. Årgangen er provisorisk innbunden og i svært god stand. Minste interessante bod er 2000 kroner.

Bill. merk. «Snøgg avgjerd»

# Brev fra Syver Grannabarbakkekneiken

## LO-klørne må klippes

Vi anerkjenner fullt ut LO's store fortjenester når det gjelder å verne de faglige interesser og på lovlig måte søke å heve arbeidernes levevilkår. Men etter at organisasjonen etablerte seg som en politisk maktfaktor i vårt samfunn og forsøker å gjøre seg til herre over landets bedriftsliv, da er det på høy tid å rope et varsko. Under transportstreiken så vi eksempler på stadig mer brutale maktmidler fra LO's tillitsfolk, som ikke må tolereres.

Det er på tide å sette en grense for overmotet og voldslinjen. Det må skapes en beskyttelse for den som vil arbeide som fri mann og kvinne i dette land. Og det må reises et vern om næringsfriheten.

Det kan ikke tåles lenger, at en hvilken som helst bedrift, et hvilket som helst arbeid plutselig kan bli blokkert, stoppet, forbudt av grunner, som er vedkommende bedrift helt uvedkommende.

## Den nye steinalderen

Steinen er ennu det gode, gamle norske kasteskytset. Mobben eget våpen. Det som kommer susende fra bakgater og torg, fulgt av skyggenes hese skrik.

Etter hvert som velstanden har øket, er stridsmennene kommet frem i lyset. De krøp fra kjellerhalsene og strakte seg mot solen. De krøp videre innover mot byenes sentra. De nådde de høyere skoler, ja, de nådde helt frem til universitetet. **S t e i n e n** tok de med seg. Og steinalderens nye generasjoner besatte overalt de fremste plassene.

Det er ingen tilfeldighet alt dette. Det går en linje gjennom det hele og langs denne løper skyggen av alle de uferdige kadre som ikke fikk slåss mot samfunnet i opprinnelig rød regi. De tror de søker det som er av ånd, mens steinen ligger skjult i neven. Den argumenterer tross alt bedre enn både Cicero og Antonius, hardere og mer overbevisende enn gambetta, sikrere enn Disraeli.

Steinen har fått tillitsvotum i Studentersamfunnet, som dermed er gått inn i kulturens steinalder.

Redaksjonen avsluttet fredag 7. mai.

## DA FREDEN BRØT UT:

— Vi husker hva NS-direktøren gjorde:

Da freden kom, fant barna frem flaggene sine og gikk i tog, og direktørens lille sønn gjorde det samme. Da kom et av de andre barna hen, rev flagget fra ham og sa: «Du får ikke gå med noe flagg, din far skal henges han».

Dette gikk gutten hjem og fortalte sine foreldre. Den følgende dag fantes både foreldrene og deres barn døde, og foreldrene hadde etterlatt et brev, hvor de forklarte at de hadde villet spare barna og seg selv for de lidelser de nå forsto de alle kunne vente

Da direktørens far, som også var medlem av Nasjonal Samling, fikk vite dette, tok også han og hans hustru livet av seg.»

— — —  
Vi minnes at selv «Dagbladet» hadde en beklagelig og relativt sympatisk omtale omkring den mann som det her gjalt og den hele tragedie.

Hvor befinner seg *idag* det barnet som rev flagget bort fra smågutten og som ble årsak til 5 menneskers død ved egen hånd? Og foreldrene, som vel hadde skylden? Hva med samvittigheten?

Nå forlanger jæi å få slutt på forsendelsen av det fillebladet deres, for nå har det gått opp for mæi for en forførdeli forbrytelse jæi bejikk da jæi melte mæi inn i NS.

Jæi har jo bare særskolen og Bastø, så jæi har for det meste bare lest Arbesblae og Dagblae og annen pornografi. Men jæi sjønte telslutt atte skulle jæi greie å følle me, så måtte jæi lære mæi ængelsk, for det ær jo ikke noe anna i radio og fjernsyn nå om daen. Norsken passer best hjemme, særli når kjerringa sætter sæi på bakbæina og ikke vil lystre. Da ær norsken fin tel å temme ho, den raskekjerringa.

Jæi likær så godt lyrikk, som når jæi hører på Skodvin i Radio når han får vinden tel å fylle seila. Da ær han fin! Og som han kan få det tel! Men da skjønner jæi ikke atte tyskarane våga sæi å komma hit. Men det fekk di nå angre på au da.

Ja, så lærte jæi mæi ængelsk da, veit du, og det ska jæi si dæi var fint! At de kan greie å få det tel så godt! Det ær nå ængelskmennær da veit du. Nå har jæi lest David Irvings bok. The last campaign, hetter den. Det betyr Det siste slaget på norsk. Ja, det blei nå ikke det siste slage da, men det får nå ikke hjelpe. Men som han kan skrive dø, å bevares! Han forteller åssen di kunne greie å straffe di fæle tyskerane, skjønner du. Jo, sier han, da di demokratiske statene hadde besatt Tyskland og tatt regjeringa te ånge, da var det jo ikke noe Tyskland telbake. Da befant Gøring og di andre fæle nazistane sæi i ingenmannsland, og der var det ikke noen lov for dem. Lovane ær jo tel for å besjytte følk, veit du, og da var det ingen besjyttelse for dem. Og dæffor kunne de dømmes. Og det blæi gjort. Når jæi leste det, så kom jæi tel å tenke på atte da han Johan, han Nygaardsvold tok båten over tel Ængland, — da var det ikke et einaste mannfølk som det var noe greie på telbake her i lannet, — og da var vi i ingenmannslann vi au! Dæffor kunne di dømmes oss, og det blæi gjort.

Nei nå har det blitt forførdeli, tænk nå har ængelsmennane miste rættten tel Falklandsøyane! Ær det ikke fælt? Irving skriver nemli atte den ængelske professoren, Lord Lawrence, som var president for Nürnbergdomstolen, han satt i stolen og henviste tel en gammal dom hvor det sto som så: «En erobring gir erobreren rett til å gi de lover som han finner for godt». Ja, det sa han, og han veit det jo. Det vil si det samme som atte erobreren har hæilt hærredømme over lanne og kan jørra som han vil. Han har rætt tel det. Dæffor har nå Argentina rættten tel Falklandsøyane, fordi di har erobræ dem fra Ængland. Og Ængland må gå tel krig mot Argentina for å erobre telbake øyane for å få rættten tel dem. Ær det ikke fælt?

Jæi leser nå bare ængelsk. Bare når det ær noe rekti godt på norsk, så leser jæi det au, som den fine boka tel Andenæs som han skreiv for noen år siden. Å gudbevaremævæl å god den ær! Kan du sjønne åssen han kan få det tel? De ær den boka som dem sparka så på i fjærnsynet for totre år siden. Det allerbeste står på den siste sia i boka. Jæi har nå lura littegran på åffer han venta me å skrive det hæilt tel den siste sia da. Jæi har åsså vært inne på tanken at han kanskje kunne ha latt vært å skrive alle de andre siene, da, veit du. Men det ær juss, og det forstår jæi mæi ikke på. Det gjør ikke noen andre alminnelie mensker hæller, men det betyr ikke noe, bare de som ska dømmes oss forstår det. Di kranqlar nå sæi imællom di au, så det ær vist ikke alle av dem som forstår det hæller. Og da kan de bli fali! Men di gjør vel som de gjorde etter krigen og tar ut dem som forstår det tel å dømmes. — Ja, nå var det det som Andenæs har skrivi på den siste sia i boka si da. Der står det: «Men ut fra et demokratisk samfunnsyn blir det her en vesentlig forskjell mellom diktaturstatene og de demokratiske land.» Ja, se der har vi det ja. Argentina ær jo et diktatur, og da har de selvfølgeli ingen rætt. Og Ængland ær jo det demokratiske landet med lordar og alt tilbehør. Atte ikke den ængelske lorden kom på det da dø! Nei, han ær jo lord, men han kommer nå ikke opp mot Andenæs da. Det ska det noe tel åsse da!

Kan du sjønne dæi på atte tyskerane kunne værræ så domme? Irving skriver att det sto i soldatenes handbøker at i henhold til Genferkonvensjonen kunne ikke en som var tilsluttet en

væpnet avdeling dømmes som krigsforbryter når han hadde utført en ordre fra sin regjering eller annen overordnet. Og det var tyskerane så domme å tru på. Ængelsmennane var møe klokare. Da de blæi oppmerksomme på det, sjynta de sæi alt det di kunne me å få forandra på det i handbøkane. Det gjorde di i april 1944. Og dæffor kunne di dømmes di domme tyskerane som ikke hadde bedre vett! Og det gjorde di.

Dæn domme forsvaræren tel den tyske overkommando var så frekk atte han leste opp fra handboka tel de ængelske kommandosoldatene om åssen di skulle jørra me di tyskerane som di tok tefange, og der sto det: «Bruk gangstermetoder, husk på at du ikke er noen ringkjemper. Spark ham så hardt i lysken som du bare kan, og når han har fått tilstrekkelig smerter, kast ham så i bakken og slå inn hodet på ham». Det var jo krig, veit du, så det kunne ikke værræ noe å si på det. Dæffor blæi han avbryti a Lord Lawrence, som ga'n inn og sa: «Vi forhandler ikke her om brudd på folkeretten, menneskerettighetene eller om krigsforbrytelser som andre makter kan ha gjort seg skyldige i, men gjerningene til dem som sitter foran oss her på tiltalebenken». Ja, det kunne det vel ikke værræ noen tvil om, men dæn domme tyskeren, han forsto ikke det hæller han!

Men du å godt det var atte ikke de fæle tyskerane vant krigen! For åssen skulle det ha sett ut da? Da hadde det vel ikke blitt noe anna enn krig runt omkring, da vel. Og så hadde det vel ikke vært noen tel å ta ijen me tyskerane hæller.

Syver Grannabarbakkekneiken  
Landsvik den 5/5 1982

## Skjebnen

Av Frode Gran

*Da livet opprant  
satt nornen og spant.  
Hun karder sin lin  
så merkelig fin  
og spinner den tråd  
som over skjebnen skal rå.*

*Tynn var den snor  
Urd festet i nord  
men hun håpet den varte  
i evige dage  
og ba til de høyeste  
makter om det.*

*Hva nornene vevde  
det ga oss vår evne.  
Mønsteret de gjorde  
var evnenes kode.  
Skjebner de styrer  
og hjertene fryder.*

*Verdande den andre  
som skjebnene styrer  
og som de høyeste makter hyrer  
vever vårt vadmél  
mens nordflyset flammer  
og gudene hamrer.*

*Skuld setter sin retning  
så livet får mening  
og lager det mønster  
som oppfyller ønsker.  
Hun gir oss en sjanse  
og sier at kanskje...*

Frode Gran

### Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.

Postadr.: POSTBOKS 924 SENTRUM, OSLO 1.

Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.